

Groen en Heem Actueel

Nr.1, maart 2020

Nieuwsbrief van de vereniging Groen en Heem Valkenswaard e.o. betrokken bij onze natuur en cultuurhistorie!

Correspondentieadres

Groen en Heem Valkenswaard e.o., Oranje Nassaustraat 63, 5554 AE, Valkenswaard
+31-(0)40-22 60 010, info@groen-heemvalkenswaard.nl

Redactie

Bas Verbeek, (eindredactie en lay-out)
Albert Aten en Lambert de Brouwer (redactieleden)

Agenda

Over de activiteiten met:

- een ster* : meer informatie in dit nummer
- twee sterren** : wordt u nog over geïnformeerd.
- drie sterren*** : datum onder voorbehoud

Wist u dat...

...het Coronavirus tot een hevige maatschappelijke ontwrichting leidt;
...Groen en Heem met u hoopt op een spoedig eind van de crisis;
...de Algemene Ledenvergadering tot nader orden wordt uitgesteld;
...Boskalis de werkzaamheden Westparallel van de rechter mag voortzetten;
...de perikelen rondom het Eurocircuit onverminderd doorgaan;
...wij een geslaagde excursie hebben verzorgd bij de Kerk van Leende;
...wij met de gemeente meedenken bij het plan Dommelland;
...de gemeente een vergunning heeft verleend voor 7 te kappen eiken aan de Haagstraat.

Van het Bestuur

Algemene Ledenvergadering uitgesteld

In verband met de door de landelijke overheid genomen "Coronavirus" maatregelen is het bestuur genoodzaakt om de jaarlijkse algemene ledenvergadering (normaliter gepland in april) tot nader order uit te stellen.

In afwachting van de verdere ontwikkelingen blijven wij u op de hoogte houden.

Het bestuur van Groen en Heem wenst u veel sterkte in deze moeilijke tijd!

Het bestuur is op zoek naar...

Actieve leden die zich willen inzetten voor onze vereniging. Door de vele projecten die er op dit moment zijn in Valkenswaard en Waalre zijn wij op zoek naar extra mankracht.

Geïnteresseerden kunnen zich aanmelden via info@groen-heemvalkenswaard.nl

Oproep contributie 2020

Leden die de contributie voor 2020 ad **€ 10** nog niet hebben overgemaakt kunnen dit doen op banknummer **NL17TRIO0391081616**, ten name van Groen en Heem Valkenswaard e.o.

Nieuws en actualiteiten

Thema avond over landbouw en natuur bij IVN Heeze-Leende

Op 27 februari hebben enkele IVN afdelingen in ZO-Brabant kennis uitgewisseld omtrent zeer uiteenlopende projecten waar zij zich mee zoal mee bezig houden. Groen en Heem was ook uitgenodigd en uiteraard aanwezig.

Er bleek vooral behoefte te zijn om elkaar te gaan ondersteunen door inhoudelijke kennis uit te wisselen op het gebied van grensoverschrijdende, langlopende projecten waarbij we gezamenlijke gemeenschappelijke belangen hebben:

Onderwerpen die de revue passeerden waren:

- Energietransitie (aanleg zon- en windparken met name).
- Klimaatadaptatie: elke gemeente moet een klimaatstresstest laten uitvoeren.
- Invoering omgevingswet.
- Juridische ondersteuning.

Omdat de agenda voor deze avond te veel onderwerpen bevatte kon niet alles besproken worden. Een vervolgvergadering volgt later dit jaar.

Ontwikkelingen Eurocircuit

In het voorjaar van 2020 buigt de gemeenteraad zich over mogelijke toekomstscenario's voor het Eurocircuit. Begin 2021 zou dan een nieuw voorontwerp-bestemmingsplan ter inzage worden gelegd.

Er lopen nog diverse gerechtelijke procedures, noodzakelijk mede vanwege het, naar onze mening, niet naleven van eerdere uitspraken van rechtbank en van Raad van State. Zo wordt nog steeds gecrost op het deel van het motorcrosscircuit waar de bestemming Bos op ligt en crossen niet is toegestaan. Ook is de milieuvergunning uit 1993 daarvoor niet toereikend. Ook het oordeel van de rechtbank dat commerciële activiteiten niet zijn toegestaan wordt niet gerespecteerd. Telkens worden uitspraken anders uitgelegd en of opnieuw weer ter discussie gesteld. Het is duidelijk dat de gemeente, kost wat kost, niet wil handhaven en op allerlei manieren "tijd rekt". Ook de Omgevingsdienst Zuidoost Brabant werpt zich, in onze ogen, daarbij op als vurig pleitbezorger van de argumenten van de gemeente. We verbazen ons regelmatig over de vermeende onafhankelijkheid van de

provinciale dienst. Steeds beroept de dienst zich daar wel op.

Ook ligt er een ontwerpbesluit momenteel ter inzage voor het verlenen van een vergunning Wet natuurbescherming voor het motorcrosscircuit. In het kort komt het er op neer dat ruimte wordt geboden voor aanzienlijk meer crossactiviteiten vanwege het feit dat crossmotoren door technologische ontwikkelingen minder stikstof uitstoten dan in het jaar 2000. De "stikstofruimte" die daardoor ontstaat gebruikt men nu om op te vullen met nog meer herrie-activiteiten.

Naar onze mening wordt op deze manier oneigenlijk gebruik gemaakt van de aan landbouwbedrijven geboden mogelijkheid tot intern salderen bij vervanging van modernere stallen e.d. Positieve maatregelen ter verbetering van het klimaat door schonere motoren worden op deze manier door de motorcross weer te niet gedaan.

Groen en Heem dient samen met de Brabantse Milieufederatie en de Milieuwerkgroep de Kempen een zienswijze in bij de provincie en stellen, indien nodig, beroep in bij de rechter.

Opruimen van "Explosief Erfgoed"

Voor de verbreding van de Luikerweg in Valkenswaard moesten bomen worden gerooid en de aarde omgewoeld. Maar vanwege de Tweede Wereldoorlog ligt er hier en daar nog munitie in dit gebied. Aan Boskalis de taak om het al dan niet geëxplodeerde kruit op te sporen en verantwoord te verwijderen.

Hieronder een impressie van de activiteiten met relaas van een werknemer.

Op een mistige maandag staat een medewerker in oranje jas klaar om het terrein af te sluiten. "De verbreding moet doorlopen tot aan België, maar ik geloof dat nog niet alle paperassen in orde zijn", zegt hij. Hij wijst naar het zuiden en geeft aan dat er nog veel moet gebeuren, voordat het project klaar is. "Er zijn al verschillende granaten gevonden en enkele raketten." "Ik rij met mijn graafmachine over het terrein waar de bomen gerooid zijn", legt

hij uit. "Maar het is opletten, want hier is hard gevochten in de oorlog, en Duitsers en Engelsen hebben hier veel munitie laten vallen." Hij geeft aan dat de ruiten van zijn graafmachine behoorlijk dik zijn. "Je ziet het er niet aan af, maar de graafmachine is er tegen bestand als een granaat zou ontploffen." Welwillend legt hij uit dat er al erg veel bureauwerk aan vooraf is gegaan, voordat hij zijn werk kan doen. "Er wordt eerst veel historisch onderzoek gedaan om te kijken wat hier eventueel te vinden zal zijn.

"Wat de Engelsen hier lieten vallen is allemaal gedocumenteerd. Ook wat de Duitsers hier aan munitie, handgranaten en raketten, hebben achtergelaten, staat op papier. Dus als wij hier de grond komen verzetten, is het grootste gevaar voorbij, want detectors zijn ons natuurlijk al voor geweest", en hij draait de sleutel van het hangslot om, om de hekken af te sluiten voor nieuwsgierigen. Het afgebakende terrein ligt vol met asfaltafval, stenen, grond, verkeersborden en machines. Door een metershoge communicatietoren is deze plek al van veraf zichtbaar.

"Als wij iets aan munitie tegenkomen, melden we dat. Want het moet gecertificeerd worden afgevoerd. De explosievenopruimingsdienst (EOD) komt in actie om dit gevaarlijke karwei te klaren."

Bron: [Valkenswaards Weekblad](#)

Westparallel N69

Bouwbedrijf Boskalis mag weer verder gaan met het onttrekken van grondwater voor de aanleg van een brug over het beekdal van de Keersop voor de nieuwe N69.

Die werkzaamheden werden eerder dit jaar gestaakt op last van de voorzieningenrechter in Den Bosch. In het grondwater werden te hoge waarden aangetroffen van chroom, koper, nikkel en zink.

De bouwer vroeg vorige week om de schorsing op te heffen. De rechter gaat daar in mee. Het ziet geen reden om het werk nog langer te staken. Volgens hem is voldoende aannemelijk gemaakt dat de gevonden waarden van de stoffen niet uitzonderlijk zijn voor deze regio. Daarnaast wijst hij op het maatschappelijk belang van de nieuwe verbindingsweg, die de kernen van Aalst en Valkenswaard moet ontlasten van doorgaand (vracht)verkeer.

Het traject van de weg, die de A67 bij Veldhoven vastknoopt aan de N69 ten zuiden van Valkenswaard, is in 2018 vastgesteld. Op de achtergrond wordt nog een juridische strijd uitgevochten. Bezwaarmakers vrezen nadelige gevolgen voor de natuur. Zij waarschuwen voor vervuiling van het grondwater vanuit de oude vuilstort die onder het Eurocircuit ligt. De rechter zal zich daar later nog over buigen. De zitting daarvoor staat gepland op 16 april 2020.

Bron: [Eindhovens Dagblad](#)

Ontwerp bestemmingsplan Buitengebied 2

Het ontwerp bestemmingsplan Buitengebied 2 lag tot en met woensdag 18 maart voor iedereen digitaal ter inzage.

Het is een belangrijk plan voor de bewoners en de gebruikers van het buitengebied van de gemeente Valkenswaard.

In het plan staat voor alle gebouwen aangegeven hoe ze gebruikt mogen worden en voor alle gronden of er wel of niet op gebouwd mag worden. Agrariërs en andere ondernemers vinden antwoord op belangrijke vragen als: kan mijn bedrijf nog uitgebreid worden? Waar mag ik mijn gebouwen voor gebruiken? Maar ook voor andere inwoners van het buitengebied is het interessant: hoe groot mag mijn woning zijn? Kan ik nog meer bijgebouwen plaatsen?

Het plan is erg belangrijk voor de woon- en leefomgeving en dient waarborgen te bevatten voor een goede bescherming natuur en het landschap.

Het is dan ook belangrijk om tijdig onze mening te laten horen.

Samen met de Brabantse Milieufederatie heeft Groen en Heem een zienswijze ingediend. Belangrijke aandachtspunten daarin zijn de ontwikkeling van paardenhouderijen, stikstofproblematiek in relatie tot Natura2000-Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux, ontwikkeling van evenementterreinen voor Eurocircuit en Paardenboulevard, mogelijkheden voor verblijfsrecreatie, verplichte landschappelijke inpassing vanwege ruimtelijke ontwikkelingen, etc.

Naar onze mening schiet het plan, wat bescherming van natuur en landschap en leefbaarheid betreft, op een aantal onderdelen ernstig te kort.

Gemotoriseerd verkeer door Natura2000-gebied Leenderbos en Stiltegebieden

Vorig jaar hebben we brieven gestuurd aan de colleges en gemeenteraden van Valkenswaard en van Heeze-Leende vanwege meldingen van burgers die hun ongenoegen uitten over het gebruik van wegen/paden in het Leenderbos en de Malpie door gemotoriseerd verkeer. We

gingen vervolgens in overleg met commerciële verhuurpartijen van o.a. Solexritten en zijn constructief, samen met Staatsbosbeheer, tot een voor ieder aanvaardbare oplossing gekomen.

We hebben een tochtje gemaakt op een elektrische Solex van Rofra en een alternatieve route verkend die niet door het Leenderbos gaat maar erlangs af.

We zijn tot overeenstemming gekomen en alle partijen waren tevreden. Staatsbosbeheer benadert de gemeente Heeze-Leende om te bespreken dat de gemeente verkeersbesluiten neemt die het Leenderbos in de toekomst afsluiten van gemotoriseerd verkeer.

Wel is het nog steeds noodzakelijk alert te blijven op allerlei "off-road evenementen" die zich richten op het met buggy's, 4x4-terreinauto's, en anderszins te doorkruisen van natuurgebieden in de regio. Het komt nogal eens voor dat vergunningen worden verleend zonder een voorafgaand onderzoek naar gevolgen voor natuurwaarden en stikstofuitstoot. We doen hierbij ook een beroep op gemeenten om bij de beoordeling van vergunningaanvragen de natuuraspecten zorgvuldig mee te nemen.

We houden u verder op de hoogte.

Plan Dommelland

Het was druk bij de inloopbijeenkomst over het gemeentelijk masterplan Dommelland. Zeker 150 belangstellende bewoners, ondernemers en andere geïnteresseerden kwamen naar dorps huis d'n Teut in Borkel. Men kon zich inschrijven voor deelname aan werkgroepen om verder mee te denken over de plannen voor dit (buiten)gebied.

Tijdens de inloopbijeenkomst op 2 maart werd meer verteld over de resultaten tot nu toe, over de aanpak en over de 5 werkgroepen; Leisurezone, Natuurpoort de Malpie, Boulevard en Paardenzone, Groene Entree en Borkel en Schaft. Er kon worden ingeschreven voor deelname aan de werkgroepen om mee te denken over hoe deze omgeving te

ontwikkelen op een toekomstbestendige wijze, welke past bij de historie en het karakter van Valkenswaard.

Groen en Heem heeft aangegeven deel te nemen aan de werkgroepen.

Meer over Dommelland op de gemeentelijke site: <http://bit.ly/2leSfTz>.

Kapvergunning 7 moeraseiken aan de Haagstraat

In eerdere bulletins maakten we melding van ons bezwaar tegen de verleende kapvergunning voor 12 beeldbepalende, cultuurhistorische moeraseiken aan de Haagstraat.

Klachten van omwonenden over overlast in de vorm van wat bladval, schaduw en wortelopdruk (tegen of over de erfgrans) waren de aanleiding om een kapvergunning aan te vragen. Daarnaast zouden de bomen voor verkeersonveilige situaties zorgen.

De eerdere vergunningen voor de kap van alle 12 de bomen zijn door de gemeente destijds ingetrokken en na aanvullend onderzoek heeft de gemeente recentelijk nu een nieuwe vergunning afgegeven voor het kappen van 7 van de 12 moeraseiken. De gemeente is overigens daarbij wel voornemens over te gaan tot compensatie.

Uiteraard kunnen aspecten als verkeersveiligheid en overmatige overlast aanleiding geven tot het kappen ervan. Groen en Heem heeft aangeboden met de gemeente hierover te willen overleggen. Hier is de gemeente echter niet op ingegaan. We zijn nog steeds van mening dat het niet noodzakelijk is om 7 van de 12 eiken te kappen. We overwegen dan ook om wederom bezwaar in te dienen. In de tussentijd geldt ons aanbod van overleg nog steeds. Gezamenlijk zouden we kunnen bespreken welke van de 12 eiken daadwerkelijk voor onveiligheid en overmatige overlast zorgen.

Inspraak mogelijk op vergunningaanvraag en milieueffectrapport radioactief afval opslaginstallatie in Dessel (België)

Inwoners van Valkenswaard zijn geïnformeerd over de mogelijkheid tot inspraak op de vergunningaanvraag en het milieueffectrapport van de radioactief afval opslaginstallatie in Dessel, België.

Dit opslaggebouw is bestemd voor de opslag van verpakkingen met radioactief afval die zijn aangetast door een onvoorziene chemische reactie in het afval.

Tot en met 22 februari 2020 konden Nederlandse burgers schriftelijk zienswijzen indienen op deze vergunningaanvraag en het milieueffectrapport.

Groen en Heem heeft van de mogelijkheid gebruik gemaakt en een zienswijze ingediend, met name betreffende onderstaande aspecten:

1. Uit de ter beschikking staande documenten is niet duidelijk in hoeverre mogelijke schadelijke gevolgen zijn beoordeeld voor de volksgezondheid voor onze inwoners in regio's in grensgebieden met Nederland bij het zich voordoen van een calamiteit (bijvoorbeeld bij zuidwesten wind)?
2. Uit de ter beschikking staande documenten is niet duidelijk in hoeverre de milieueffecten inhoudelijk zijn beoordeeld in relatie tot Natura2000-gebieden in de grensgebieden met Nederland?
3. Het is onduidelijk in hoeverre mogelijke schadelijke effecten zijn onderzocht in relatie tot het grensoverschrijdende beschermd vogeltrekgebied gelegen ten westen van De Plateaux, deel van het Natura2000-gebied Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux.

We wachten een reactie af.

Archeologen graven historie op voordat nieuwe N69 wordt verlegd

Nu het nog kan worden archeologische opgravingen gedaan aan de Mgr. Smetsstraat in Valkenswaard, voordat de N69 wordt verlegd. Archeoloog Jan Roymans geeft uitleg over de resultaten tot nu toe.

“We lopen vóór de graafmachines uit”, zo begint Roymans zijn verhaal. Gehuld in oranje jas en gewapend met een koker, rolletjes papier en wat plastic zakjes vergelijkt hij zijn beroep met een rechercheur. Hij houdt zich bezig met het in kaart brengen van alles wat er in de grond te vinden is. “De bodem is als een archiefkast waar veel informatie van mensen in

zit. Immers: 99 procent van de geschiedenis van de mens zit in de grond”, vertelt hij.

Zo’n vijftig oudere mensen en basisschoolkinderen luisteren naar zijn verhaal. “Dit bodemarchief kun je maar één keer lezen. Zodra je de grond opentrekt, en niet goed documenteert, is het voorgoed verloren”, zegt de onderzoeker.

Wat vooral te zien valt, zijn de zandverkleuringen, in vaktermen een bodemprofiel genoemd. Er zijn strepen in de bodem getrokken, sleuven gegraven, hier en daar is een rood-wit lint gespannen en het afgegraven perceel is omgeven door hoge bergen zwarte aarde. “Die puntige zwarte sporen zijn spitsporen. Die ontstaan doordat de bewoner de grond omspitte en daarna weer dichtgooide. Graaf je dat weer op, dan ontstaan zwarte vlekken. Deze stammen uit ongeveer het jaar 1800. We hebben ook sporen uit 1700 gevonden”, vertelt Roymans.

Dan deelt hij enkele foto’s uit waarop de opgravingen zijn afgebeeld. “De donkere vulling op de afbeelding zijn greppels. Elk spoor krijgt een nummer en wordt beschreven. Het was een gigantische klus om dit alles te onderzoeken”, legt hij uit. Intussen stellen de bezoekers enkele vragen. “Tot een jaar of drie geleden lag hier nog een boerderij. Kijk, hier ligt nog een pvc-pijp van de riolering. Die laten we nog liggen omdat die een archeologisch spoor doorkruist. En daar vonden we enkele scherven van een eetbord”, zegt hij en laat twee geglazuurde stukken aardewerk zien uit de zestiende eeuw. Ook toont hij een kleine aardewerk-drinkbeker uit die periode.

Een stukje verder op het terrein is een sleuf gegraven, waardoor je op elke halve meter een zwarte verkleuring ziet van paalsporen. “Tussen de palen – palisaden genaamd – werden takken gevlochten, zodat een wand ontstond om het vee bijeen te houden”, en Roymans wijst naar de contouren van de boerenhoeve uit de zestiende eeuw. “Er was een potstal en pal erachter waren twee waterputten. We hebben ook karrensporen teruggevonden, omdat die diep in de grond snijden.”

Op het einde van de openlucht-excursie zegt Roymans: “Archeologie is als een detectiveserie. Veel gegevens bij elkaar zoeken. De poetsvrouw heeft veel sporen weggepoetst, waardoor het steeds lastiger wordt het juiste verhaal te achterhalen”, en legt uit dat dát de reden is waarom de onderzoekers op de graafmachines vooruit lopen. Over enkele maanden zal een lezing gegeven worden over alle bevindingen van deze opgraving.

Bron: [Valkenswaards Nieuws](#)

Informatief

Herenboeren: Samen duurzaam voedsel produceren

Door Ellen van Beek, lid Groen en Heem

‘Elke week verse groenten van het seizoen, lekker fruit, eitjes en (voor wie wil) eerlijk vlees en lekkere vleeswaren. En dat ‘gewoon’ van je éigen boerderij, verzorgd door je éigen boer. Herenboeren weten dat het kan, en hoe het voelt’. Zo begint de website van Herenboeren. Dat klonk goed! En juist op dat moment werd ik gevraagd om mee te denken aan de oprichting van een herenboerderij in Waalre e.o.. Daar hoefde ik niet over na te denken.

Aldus enthousiast geworden werd er een groepje met een aantal andere Waalrenaren gevormd. Het doel: kijken of het opstarten van

een kleinschalig, duurzaam en coöperatief boerenbedrijf ook in Waalre of directe omgeving een haalbare kaart is. Inmiddels hebben we gekeken bij de herenboeren in Boxtel en Cranendonk. Deze laatste gaat deze maand van start. Wat een mooi concept is dit.

Wat is een Herenboerderij?

Een herenboerderij is een kleinschalige boerderij waar eerlijk en duurzaam voedsel wordt verbouwd zoals aardappelen, groenten, fruit, eieren en eventueel vlees. Een ervaren boer, die ingehuurd wordt, is verantwoordelijk voor de productie van dit voedsel. De leden investeren in de coöperatie en nemen elke week een pakket af met of zonder vlees. Het bedrijf kan tussen de 15 tot 20 hectare groot zijn en kan tot 200 huishoudens van voedsel voorzien. Drie onderdelen zijn hierbij belangrijk:

- Landbouw met respect voor de natuur
- Local for local, dus direct van boer naar consument
- Coöperatie als alternatieve bedrijfsvorm, waarbij leden meebeslissen over de teelt, activiteiten, e.d..

Activiteiten

Excursie kerk en kerktoren Leende

Op zaterdag 18 januari organiseerden we een bezoek onder leiding van Leny Meijs aan de kerk van Leende.

De Sint-Petrus'-Bandenkerk in Leende is een laat-gotische kruisbasiliek met ingebouwde toren, die na de brand van 1699, ontstaan door blikseminslag, in 1714 weer opgebouwd is. De toren is bekroond met een blaasvormige bol die in de volksmond de 'Lindse Blaas' wordt genoemd. Dit karakteristieke beeld is al van verre zichtbaar.

We beklommen onder meer een behoorlijk deel van de toren tot aan de ruimte waar zich de klokken bevonden

Wij kijken terug op een erg interessante en vooral ook, indrukwekkende excursie.

Als groep zijn wij op dit moment op zoek naar pachtgronden. We hebben al een paar opties, maar nog niet voldoende. Mocht iemand dus een tip hebben, dan horen wij het graag!

Meer weten?

Kijk op <https://www.herenboeren.nl/>. Ben je daarna nog steeds enthousiast? Stuur dan een mailtje naar ellen.vbk@gmail.com. We zijn benieuwd hoeveel mensen geïnteresseerd zijn en mogelijk mee willen gaan doen. Wij horen het graag!

Colofon

Groen en Heem Actueel is het drie maandelijks orgaan van de vereniging Groen en Heem Valkenswaard en omstreken.

Correspondentie adres

Groen en Heem Valkenswaard e.o.
Oranje Nassaustraat 63
5554 AE Valkenswaard
Tel.: 040-22 60 010
info@groen-heemvalkenswaard.nl
www.groen-heemvalkenswaard.nl

Redactie

Eindredactie en Lay-out :
Bas Verbeek
Redactieleden:
Albert Aten en Lambert de Brouwer

Financieel

IBAN: NL17TRIO0391081616
KvK: 40235293

Aanwijzingen voor auteurs zijn op aanvraag verkrijgbaar bij de hoofdredacteur. Artikelen dienen digitaal te worden aangeleverd.

Adreswijzigingen

Kunnen worden doorgegeven aan de ledenadministratie:
info@groen-heemvalkenswaard.nl

© 2020 Groen en Heem
Valkenswaard e.o.